

Librarian of Congress
Washington, D. C.
AMERICAN FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

VESTI IZ SLOVENIJE

DOMŽALSKI ŽUPNIK FRANC BERNIK UMRL. — 5. novembra se je za vedno poslovil od te solzne doline dolgoletni župnik in duhovni svetnik domžalski. Rojen je bil 28. septembra 1869 v št. Vidu pri Ljubljani, kjer je bil njegov oče nadučitelj in organist. Ker mu je oče zgodaj umrl, se je mati preselila na Trato v Poljanski dolini, kjer je Bernik preživel otroška leta. Študiral je v Ljubljani, kjer je kot gojenec Alojzijevišča pri profesorju Foersterju dobil veselje do glasbe. Leta 1894 je pel novo mašo na Trati. Prva služba je bila v Borovnici, druga na Vrhniki, leta 1903 pa je prišel za beneficiata v Domžale in tam leta 1908 ustanovil župnijo. Prej so bile industrijske Domžale le podružnica Mengša. Bil je neumoren delavec na cerkvenem in prosvetnem polju. Tudi združništvo je našlo v njem iskrenega sodelavca. O njegovem delu pričča prenovljena cerkev, prosvetni dom, otroško zavetišče in dom onemoglih. Zadnje delo je bilo, da je pripravil kaplanijo. Predvsem za svoje Amerikance je napisal dva zvezka "Fara Domžale," dalje knjigi: "Spolnui zapovedi" in "Pri najboljšem prijatelju."

Velik odrec za Bernika je bil, da so ga leta 1941 Nemci naj-

prej internirali v Mengšu, potem izgnali. Bival je med vojno v Ljubljani, kjer je obhajal zlato mašo. Leta 1945 se je vrnil v Domžale, toda razmere so se tako spremenile, da bi tam umrl od lakote, če ne bi bilo ameriških darov od svojemu župniku hvaležnih Domžalcev. Meseca avgusta je resno obolel, pa vendar še vedno skušal vršiti svojo službo. Zadnjič je maševal 30. oktobra. Umril je v popolni revščini. Njegovo delo v Domžalah ne bo pozabljeno, dokler bo ta kraj stal.

DVE ORGANIZACIJI KOMUNISTOV BODO ZDRUŽILI. — Komunisti so vedeli, da morajo na vrh le, če prevarajo slovenski narod. To varanje se je začelo z ustanovitvijo Osvobodilne fronte. Ta fronta je bila v resnici popolnoma pod vodstvom komunistom, da pa so mogli naloviti dovolj kalinov vseh vrst in vseh stanov, niso rekli: To je komunistična organizacija, ampak so trdili, da je za vse. Podobno so delali pri organizaciji mladine. Imeli so svoje čiste komunistične organizacije, za kaline pa še drugo. Prišel je čas, ko to dvojnost odpravljajo. Sklenili so, da združijo SKOJ (Savez komunistične mladine in LMJ (Ljudska mladina Jugoslavije.) Tako bo samo ena in ta ista komunistična orga-

(Dallo na 3. strani)

V AKRONU SO ZAPRLI PLIN HIŠAM ZA GRETJE V FURNEZIH

Akron, O. — Plinska družba je na cesti zaprla plin dvema hišama, ki sta brez dovoljenja napeljali plin v furneze. Najprej je družba zaprla plin pred vhodom v furnez. Ko sta pa potem družini plin zopet odprli, so prišli delavci in zaprli plin zunaj na cesti.

Kakor je zdaj odredba mora vsaka hiša dobiti dovoljenje od plinske družbe, predno sme napeljati plin za gretje v furnez. Ta odredba je po ukazu Ohajske utilitetne komisije, ker naravnega plina primanjkuje. Plinska družba ga dovoli napeljati za gretje le toliko, kolikor misli, da ga bo lahko dobavljala pozimi.

Družini, ki zdaj nimata plina v furnezih sta: Walter Bertsch, 156 Roger St. in George Just, 1287 Mt. Vernon Ave. Plinska družba izjavlja, da bo čekirala naprej, da ugotovi, če še v kakšni drugi hiši uporabljajo plin za gretje brez dovoljenja.

Trden blok protikomunističnih delegatov v Parizu

Pariz. — Pri Zvezi narodov je skupina komunističnih držav zopet doživela popoln poraz, ko je bil odklonjen poljski predlog z vsemi proti šestim glasovom. Predlog gre za tem, da bi se obsojilo delo USA v Grčiji in pa USA obnovitveno delo v celji zapadni Evropi. Za komunistične delegate je pri tej priliki govoril znani Aleš Bebler, ki je ponavljal svoje grobosti, da USA v Grčiji vodi vojno proti grškemu narodu.

Bivšega predsednika vlade kličejo pred kazensko sodnijo

Tokio, Japonska. — Japonski državni tožitelj je zahteval kazensko postopanje tudi proti bivšemu predsedniku vlade Ashida. Ashida je še nedavno odstopil, ker je bil radi podkupovanja aretiran eden njegovih ministrov. Sedaj je odstopil tudi kot predsednik svoje stranke. Listi deloma izražajo mnenje, da ni dovolj dokazov, da bi mogel biti obtožen on sam, parlament pa ga bo zaslišal in mu dal priliko, da se brani, predno ga bo izročil kazenskim oblastem.

Društveni imenik

Več posameznih društev ima v našem listu seznam svojih uradnikov, čas sej in prostor istih. To priobčujemo po enkrat ali večkrat na mesec. Za drugo leto bodo ti društveni oglasi zopet po \$10, kar gotovo ni preveč za 12 ali še več oglasov.

Društvo, ki imajo take oglase v imeniku v našem listu priobčujemo potem še razne druge stvari brezplačno, kot vabila na sejo, pobiranje asesmenta in druge take kratke vesti. Torej dobijo društva za borih \$10 na leto mnogo koristnega.

V decembru bodo imela društva letne seje in jim priporočamo, naj na teh sejah skleslino dati mesečni oglas v imeniku društev za Ameriško Domovino. Vsako društvo zmoro to malo vsoto, ki nikakor ni pretirana. Samo tistim društvom, ki bodo imela oglase v tem imeniku, bomo zastonj priobčevali razna kratka naznanila.

Otroci piketirajo pikete

Portland, Ore. — Pred mesnico Jožeta Hughesa je unija AFL postavila piketne straže, ker mesar noče pristopiti k uniji. Mesar dela sam in po šoli mu pomagajo otroci, stari od 10 do 19 let. Otroci dovažajo meso odjemalcem, dočim dela v mesnici oče sam. Zato, pravi, ne vidi potrebe, zakaj bi pristopil k uniji.

Ko se je pojavila piketna straža od unije pred mesnico, je vzel 10 letni mesarjev sinko velik napis, katerega nosi pred piketno stražo. Ta napis se glasi: "Ta otrok zahteva, da pristopim k uniji!"

Od Rusov podpirani komunisti so razcepili Berlin na dvoje

Zavrgli so izvoljeni mestni odbor in postavili svojo vlado v ruskem delu

Berlin. — Od Rusov podpirani nemški komunisti so večerj odstavili postavno izvoljeno mestno vlado v Berlinu ter postavili v ruskem delu mesta svojo vlado. Tako je zdaj Berlin razdeljen med dve vladi: vzhodno in zapadno.

V zapadnem delu mesta, ki je pod okupacijo Zhd. države, Anglije in Francije, bodo v nedeljo volitve v mestno vlado. Rusi so pa v svojem delu take volitve prepovedali in komunisti so ukazali svojim pristajšem, da volitve bojkotirajo.

Komunisti so večerj sklicali v Admiralsko palačo zborovanje ter tam postavili svojo vlado za vzhodni del mesta. S tem mislijo dobiti v roke oblast nad vsem mestom, predno bodo nedeljske volitve. V zapadnem delu Berlina živita dve tretjini vsega prebivalstva.

Sedanja berlinska mestna vlada zboruje v angleškem delu mesta, ker je protikomunistična in ne more uporabljati mestne hiše, ki stoji v ruskem delu Berlina.

General Clay, ki je ameriški guverner v Nemčiji, je povedal časnikiarjem, da bodo že znali napraviti potrebne korake, če bodo skušali komunisti delati kakšne neprilike pri volitvah.

Znano je, da si Rusi ne upajo dovoliti volitve v svojem sektorju, ker vedo, da bi komunisti strahovito pogoreli. Zato pa hoče rdeča manjšina kot povsod vladati s terorjem.

Ameriški zdravniki bodo kličani v armado, ako se sami ne vpšejo

St. Louis, Mo. — Tukaj zboruje Ameriška zdravniška zveza. Včeraj je govoril dr. James C. Sargent, ki je povedal zdravnikom, da bodo ameriški zdravniki v velikem številu kličani v armado, ako se ne bodo priglasili prostovoljno. Na konvenciji je prišlo 3,500 zdravnikov.

Dr. Sargent je rekel, da ima ameriški narod navado dati najboljšo zdravniško oskrbo svojim borcem. Pozival je zdravnike, naj se javijo prostovoljno, ker bi ne bilo posebno častno za zdravnike, če bi jih bilo treba rekrutirati.

V WEST PARKU SO PRESTAVILI ODPRTIJO NOVEGA DOMA

John Mišmaš, tajnik Jug. del. narodnega doma v West Parku naznanja, da se na 12. decembra ne bo vršila slavnostna odprtija novega doma. Vzrok je, ker stavbenik ni mogel dobiti pravočasno materiala za gradbo.

Vsi, ki so dobili povabila za otvoritev, naj vzamejo to naznanje in so prošni, da počakajo na tozadevno pismeno obvestilo, kdaj se bo vršila odprtija.

Ameriške družine so dobile ukaz, da odidejo iz Nankinga in Šanghaja

Nanking. — Ameriške oblasti so ukazale vsem ameriškim družinam, ki se nahajajo v Nankingu, glavnem mestu Kitajske in v Šanghaju, da takoj odidejo iz teh mest. Ameriška letala jim bodo na razpolago.

Ta ukaz je bil dan, ko so pridrele komunistične čete na 100 milj do Nankinga. Ameriške družine bodo odpeljali v Manilo na Filipinih.

Komunisti grozijo obkrožiti mesto Suchow in vladne čete so že dobile ukaz, da ga zapustijo. Tukaj se nahaja kakih 250,000 vladnih čet, ki pa ne opravijo ničesar proti premoči komunistov.

Nov napad na atome v atomski energiji

Chicago. — Dr. Lyle Borst je objavil, da bo atomska bomla, ki jo izdeluje USA za l. 1949, desetisočkrat močnejša kakor so bile prve bombe v letu 1942. Z radio aktivnostjo jih bo mogoče zasledovati, kamorkoli bodo izstreljene.

PRILIKO IMATE, DA SI NAROČITE LEPO ZBIRKO NAJLEPŠIH BOŽIČNIH PESMI

Ravnokar je izšlo nad 30 najlepših božičnih pesmi. Zbirka obsega 40 strani. Sami najlepši božični biseri so v njej. Do solz ganljiva stara pesem, kako Marija in Jožef iščeta prenočišča za sveto noč, pa ju povsod odganjajo. Potem je v zbirki polno pastirskih pesmi, kako prinašajo k jaslicam svoje darove, kako angeljajo mošeško glorio. Sveta noč, seveda, tudi ne manjka. Nekaj je čisto preprostih pesmi za manjše zbere, nekaj težjih za večje zbere tako, da pride vsak na svoj račun. Zbirki so pridejane pesmi za novo leto, "Včakali smo novega leta dan," za Tri kralje "Prelepa nova zvezda," za praznik sv. Družine "Imena najslajša so," potem stara prisrčna "Kam si izgnilo, De-tece moje," za nedeljo po Sv. Treh Kraljih in še pesem za Svečnico. Zbirka tudi ni pozabila na božične odpeve pri litanijah in tudi ne na božično mašno pesem. Zbirka je posvečena prevz. ljubljanskemu škofu dr. G. Rožmanu.

Po zbirki ne bodo segli samo cerkveni pevske zbori, temveč tudi posamezne družine, da jih igrajo in pojejo doma, zlasti je darove, kako angeljajo mošeško glorio. Sveta noč, seveda, tudi ne manjka. Nekaj je čisto preprostih pesmi za manjše zbere, nekaj težjih za večje zbere tako, da pride vsak na svoj račun. Zbirki so pridejane pesmi za novo leto, "Včakali smo novega leta dan," za Tri kralje "Prelepa nova zvezda," za praznik sv. Družine "Imena najslajša so," potem stara prisrčna "Kam si izgnilo, De-tece moje," za nedeljo po Sv. Treh Kraljih in še pesem za

Francoski premogarji so se vrnili na delo brez priboljška

To je bila najdaljša premogarska stavka v Franciji

Pariz. — Francoski premogarji so končali svojo najdaljšo stavko, ki so jo počeli na ukaz komunistov. Vrnili so se nazaj na delo brez vsakega priboljška pri mezdi. Tako se na izgubi vsi, premogarji in dežela.

Tekom stavk so bili ubiti trije premogarji, na stotine jih je bilo pa ranjenih, kakor tudi varnostnih organov. Od 4. oktobra, ko so začeli s stavko, je bilo aretiranih več kot 2,000 oseb.

V teh 56 dneh stavke bi bili premogarji lahko nakopali 5,000,000 ton premoga, ki ga dežela tako nujno potrebuje. Tega premoga zdaj ni in ga bo morala Francija nekje dobiti, najbrže v Ameriki.

Premogarji so šli na stavko za višjo mezo, ki je pa niso dobili. Vsled izgubljenih delovnih dni so pa izgubili še nad 20 milijonov dolarjev na mezdi.

Nova knjiga o Sovjetskem delu z nacisti in v Španiji

Washington. — Združene države, Velika Britanija in Francija bodo skupno objavile novo knjigo podatkov o ruskih pogibanjih z nacisti in pa o ruskem poizkusu izvršiti komunistični prevrat v Španiji. Iz knjige bo razvidno, da je komunistična centrala povzročila zadnjo špansko civilno vojsko.

DAJ BRAT, DAJ SESTRA, SPOMNI SE BEGUNCEV S KAKIM DOLARJEM

Posamezen izvod stane \$1.00. Naročite lahko zbirko pri: Holy Family Church, Willard, Wis.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

K molitvi. — Člani društva Sv. Imena fare sv. Lovrenca naj pridejo nocoj ob 7:15 v cerkev sv. Lovrenca k molitvi za pok. Matije Papežem, jutri ob 9 naj se pa po možnosti udeležijo pogrebne maše.

Za 30-dnevno. — V četrtek ob 9 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pok. Mary Virant ob priliki 30-dnevne njene smrti.

Dodatek k zahvali. — V zahvali Katoliške lige je bilo pomotoma izpuščeno ime Mrs. Jennie Lužar, ki je naredila in darovala 10 potic za sprejemno prireditev, pri tem ji je pridno pomagala Mrs. Mary Otoničar. Najtoplejša zahvala obema.

Čeki bodo poslani. — Iz North American banke poročajo, da bodo danes in jutri razposlani čeki za božične klube. Vsi, ki so hranili tekom leta v takem klubu, bodo prejeli ček. Obenem se vsak lahko takoj vpiše za božični klub 1949 in začne takoj s prvim tednom vlagati.

Pošta naznanja. — Clevelandka pošta nas naproša, naj bi apelirali na ljudi, da bi zgodaj razposlali božična voščila, vsaj do 15. decembra, da jih bo pošta lahko raznesla do praznikov. Vsak je tudi naprosen, naj pri naslovu napiše pošto-zono, v kateri se nahaja prejemnik. S tem je pošti omogočeno hitreje dostavljanje pism in kart.

Ne bo televizije. — Kot je sporočila postaja se jutri ne bo vršil slovenski program za televizijo, ampak na 9. decembra ob istem času.

Vesela vest. — Pri družini John in Mary Petrič, 451 E. 156. St. so dobili hčerko. Anton in Antonia Novak iz 613 E. 99. St., ki zdaj živita na 1000 Creekview, sta s tem postala že sedmič stari ata in stara mama, Mrs. Frances Petrič iz 550 E. 140. St. pa enajstič stari mama. Naš poklon vsem skupaj in dobro srečo.

Po zapadni Evropi leži gosta megla

London. — Po vsej Angliji in zapadni Evropi leži že tri dni tako gosta megla, da je ohrnila skoro ves promet. Letala se ne dvigajo, vlaki vozijo z velikimi zamudami in cestni promet z avtomobili skoro čisto stoji.

Komunisti poraženi v severni Italiji

Rim. — V provincah Trent in Alto Adige so se vršile volitve v okrajne odbore. Ti dve nekdanji avstrijski provinci sta namreč dosegli avtonomijo. Od 46 mandatov so jih dobile protikomunistične stranke 37.

Ne odlašajte!

Nabavite si **BESEDNIAK DR. KERNA** dokler je še zaloga. Naročite ga lahko v naši upravi. Pošljemo tudi po pošti, če pošljete \$5.25 v ameriških dolarjih. **Ameriška Domovina** 6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, O. U. S. A.

IZ RAZNIH NASELBIN

NEELYVILLE, IA. — Dne 3. nov. je umrla žena Franka Smodeja, stara 67 let, doma iz vasi Horči, pošta Gerovo, Jugoslavija. Pokojna je bila dobra gospodinja. Poleg moža zapuščila dva sina. — Dne 4. nov. je tukaj naglo umrl tudi Jakob Ljavaršek, star 73 let. Podlegel je paralizni.

DULUTH, Minn. — V bolnišnici St. Mary je dobro prestala operacijo Frances Jenko iz Chisholma.

IMPERIAL, Pa. — Dne 9. nov. je umrl Anton Treven, star 67 let, doma iz Zaplane pri Vrhniki, v Ameriki 42 let. Tukaj zapuščila sestro Mary Ergen, v Detroitu sestro Frances Močnik in brata Josephi Trevena, kakor tudi 22 nečakov in nečakinj.

Tri na dan

Zajčev Francelj v Chicagu jamra, ker da so uredniki pri A. D. namenoma prezrli dejstvo, da vlada v južni Italiji revščina. Nam je zares žal, da smo tako površni in ne posvečamo dovolj pažnje, kako se imajo Kalabreži.

Frank Lewandowski v Chicagu je 30 krat poskusil izvršiti samomor, pa se mu ni nobenkrat do dobrega posrečilo. Zdjaj mu je okrožni sodnik Miner izdal sodno prepoved, da ne sme nikoli več kaj takega poskusiti. Sodnik ni rekel, kaj bodo napravili, če Frank še enkrat poskusi in če se mu posreči.

Veste, nam se je kar pozdevalo, da bo Truman izvoljen. Zato, ker je ukazal malo pred volitvami napraviti verando pri Beli hiši. Kdaj ste pa še slišali, da bi tisti, ki se namerava seliti, na vso sapo predeloval hišo za novega gospodarja?

NOVI GROBOVI

Mary Jančigar
Po daljši bolezni je umrla doma Mrs. Mary Jančigar, roj. Hrovat, po domače Papirniška Micka, stara 62 let. Stanovala je na 6604 Schaefer Ave. Doma je bila iz Žužemberka, odkoder je prišla v Cleveland pred 38 leti. Bila je članica dr. Kristuza Kralja št. 226 KSKJ, podruž. št. 25 SZZ in St. Clair Grove št. 98 WC, katerega je bila tudi ustanoviteljica.

Tukaj zapuščila soproga Antona, tri sinove, Anthony, Ernest in Albert; dve hčeri, Mrs. Mary Fabian in Mrs. Hermina Lekšer ter 6 vnukov. Pogreb bo v soboto zjutraj ob 9:15 iz Zakrajškovega pokopalnega zavoda v cerkvi sv. Vida in na pokopališče Kalvarijo.

Matjašičev pogreb
Pogreb Corp. Edmunda Matjašič bo v petek zjutraj ob 8:45 iz železovega pokopalnega zavoda na St. Clair Ave, v cerkvi sv. Vida ob 9:30 in nato na vojaški oddelek pokopališča Kalvarija.

Obešanje Japoncev je prestavljeno

Tokio. — General MacArthur je dovolil, da se obešanje na smrt obsojenih japonskih generalov odloži za toliko časa, da imajo priliko apelirati na najvišjo sodnijo Zed. držav.

Ohijski senator Taft je v Nemčiji

Frankfurt. — Ohijski senator Robert A. Taft se je posvetoval z ameriški poveljniki v Nemčiji, armadnimi in letalskimi. Hotel je zvedeti položaj.

VREME

Vremenski urad napoveduje za danes mrzleje in morda celo nekaj snega. November v Clevelandu je bil v zadnjih 53 letih tretji, ki je bil brez vsakega snega. Normalno zapade tukaj do 4 palce snega v novembru.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor) Cleveland 8, Ohio
 8117 St. Clair Ave. Henderson 9628
 Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA

Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

1948		DECEMBER		1948	
S	A	T	W	T	F
			1	2	3
5	6	7	8	9	10
12	13	14	15	16	17
19	20	21	22	23	24
26	27	28	29	30	31

SUBSCRIPTION RATES

United States \$8.50 per year; \$5 for 6 months; \$3 for 3 months.
 Canada and all other countries outside United States \$10 per year. \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

Entered as second-class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 235 Wed., Dec. 1, 1948

Želja po osvoboditvi in "Prosveta"

Pri čikaški "Prosveti" so spet hudi na nas. V imenu vseh "ta pravih naprednih" se urednik na Lawndale pohujšuje, da si upa kdo zapisati, kako "potreba je Jugoslavijo osvoboditi komunističnega jarma. On je še tiste stare vere kot pred tremi leti. Ta vera, ki je bila importirana čez Atlantik kot komunistična propaganda, da poživi "naprednost" in da užene za zmeraj klerikalnega zmaja, je učila in uči, da je Tito s svojimi partizani "osvobodil" Jugoslavijo. Kaj Rusi ali celo kapitalistični Amerikanci! Kaj so ti naredili? Samo Tito, Tito! In kakšna je ta svoboda po "napredni" veri? Taka, pravi "P.", da ni v Jugoslaviji več kot pol procenta ljudi zaprtih v ječah; vsi drugi delajo tlako, garajo noč in dan ter se mučijo in tako dokazujejo, da pač niso v ječi. Toliko daleč je prišla sedaj že tudi "P." v svoji hitri naprednosti, da ne taji več, da je v Jugoslaviji veliko pomanjkanje in stradež. Toda tega ni kriv vladajoči režim; to sploh ni mogoče. Da se zakrije krivda titovcev ima članek napade na Jegliča, Rožmana in še na Kristusove čudeže. Tako je pozornost obrnjena drugam. In če bi kak "naprednik" le podvomil, da ti napadi na katoličane kaj zmanjšujejo krivdo komunistov na sedanji revščini starega kraja, potem se ga pač proglasi za "reakcionarja."

Ni naš namen odgovarjati na to zmešano štreno misli "P." urednika, saj sam ne ve, kje bi imela štrena začetek in konec in kaj bi rad povedal. Iz vsega vzemo samo to, da je urednik hud, če kdo ne verjame, kakor on verjame, da je Tito osvobodil naš narod v starem kraju. In mislite, to nekaj pomeni v Ameriki, če je urednik "P." hud! Le radi čitateljev, da si ti morejo ustvariti boljše podobo po komunizmu zaslužene stare domovine pa tudi ameriške "naprednosti," naj na par stvari opozorimo.

"P." trdi, da je slovenski narod sam odločil o svoji novi državi, katero smatra bolj svobodno in bolj demokratično, nego je kdaj sanjal, da jo bo izvojeval! — Vprašujemo: Le kdaj bi bil imel slovenski narod priložnost, da bi se svobodno odločil za Titov režim? Kdaj je ta narod rekel, da se čuti pod komunizmom svobodnega? Ali so bile kake svobodne volitve, ali je mogel narod govoriti na shodih ali v listih? Urednik "P." je menda mnenja, da so demokratične volitve, če sme biti samo vladna lista. Sicer pa on na demokracijo sploh ne verjame. Pravi, da je besedo "demokracija" "Pr.", katere urednik je on sam, tako premlevala, da je postala — neslana. Kak zlobnež bi sicer mogel iz tega stavka sklepati, da je postala "P." neslana, pa vendar smemo upravičeno upati da urednik ne pluje v svojo skledo. Prav radi verjamemo, da je uredniku demokracija neslana, ker je vsem totalitarcem, fašistom in komunistom, in še vsem njunim sopotnikom. Ali verjame urednik "P." vsaj še v svobodo? Po njegovem je svoboden vsak, kdor ni zaprt in dela. Stari rimski sužnji, ki so bogatim obdelavali njih veleposestva, so bili po pameti "P." urednika svobodni ljudje, kajti niso bili v ječi in še trdo so delali. Taki so tedaj pojmi nekdanjih "svobodomiselncev" o svobodi, kadar jim to tako prav kaže. Da, urednik "P." je kar hud na tiste, ki zahtevajo, da bi moral "vsakdo imeti najširšo svobodo." Morda je za kaj takega v Ameriki, kjer je lawndalski urednik na varnem, toda da bi tam v starem kraju imel kak za bit kmet "svobodo," to pohujšuje "Pr." Demokracija je torej neslanost, svoboda ni za stare kraje. To so pojmi glasila "napredne" jednote v Ameriki. Da se to ne pozabi!

Ker uči "P.", da pomanjkanja in stradeža v starem kraju ni kriv sedanji režim, naj opozorimo na par stvari v pramisljevanje tudi tistim naprednim, ki še hočejo misliti s svojo glavo in ne s čikaško. Jasno je tole: Dokler komunizem ni zavladal, Slovenija ni poznala nikoli take revščine. Če bi bili tega uboštva krivi prejšnji režimi, bi tudi revščina že prej nastopila. Revščina po treh letih komunizma le še raste in se nikakor ne zmanjšuje. S tako silo raste, da jo mora Tito sam v svojih govorih opravičevati in poskušati svoje verne tolažiti z boljšo bodočnostjo. Vzroki pomanjkanja so v komunističnem režimu in njegovih dejanjih. Naj navedemo enega vzrokov: Kmet in delavec izgubljata veselje do dela. Kmetu pobirajo vse: zito krompir, prašiče, živino. Kdo bo delal za komunistične trote? Saj ni kmet kozoš, ki nese jajca naprej, čeprav jih ji gospodinja sproti pobere. Komunistični listi tudi kar naravnost priznajo (Na pr. "Sl. por." 10. okt.), da kmet obdela le, kar misli, da bo doma porabil. Isti komunistični listi imajo dan za dnem pritožbe, da delavci in ravnatelji tovarn (in te so komunisti sami nastavili) ne vrše svojega dela, kakor bi ga morali po tistem petletnem načrtu. Pišejo in pišejo, koliko se dela, morajo pa tudi pisati, kako slabo se dela. Urednik "P." bere samo, koliko se dela. Za drugo igra vlogo ptiča noja, ki zarine glavo v pesek, da ne bi vidi nevarnosti. Sami komunisti poročajo, da kljub "udarništvu" in "prostovoljnemu" delu ne gre tako, kakor bi moralo iti. In zakaj de'avec ne dela? Nekaj zato, ker je lačen. Največ pa zato, ker ne ve, za koga naj dela. Za novega kapitalista — državo? Vsi

čutijo, da garajo za politični sistem, ki ga sovražijo, sovražijo, ker nimajo v njem nobene besede. In še eno vsi vidijo, kako brez glave delajo novi gospodarji. Kmetu pobere krompir, potem pa ta gnije v skladiščih, ki so napravljena samo za silo. Pobere prašiče, potem pa ti poginjajo v pitališčih, kjer ni nikogar, ki bi se intenzivno bavil z njihovim pitanjem. Naenkrat hočejo napraviti iz Jugoslavije, ki je bila v glavnem kmečka dežela, industrijsko. Velikih strojev hočejo in zanje izvažajo v tujino živež, da bodo lahko delali kanone in aeroplane za vojno. Pri tem pa zanemarjajo človeka in ne pomislijo, da ta potrebuje tudi mila in sukanca, glavnika in vezalke za čevlje, da ne govorimo o oblekah in čevljih samih. Na solzah in na potu tlačanov grade komunisti svojo domnevano bodočnost. Kot jo grade Rusi že 31 let in niso še toliko zgradili, da bi upali odgrniti železni zastor. Komunisti poznajo samo državo, ne pa človeka in njegove narave. In vendar je človek pred državo. Človek jim je le govoreče orodje kot so stari Rimljani imenovali sužnje. In stari Rim je na tem propadel. Na tem se razbija blagostanje dežele, radi tega stradajo ljudje v deželi, ki je pred zadnjo vojno izvažala letno čez 50,000 vagonov pšenice in še več koruze. — Pri "P." radi govorijo o svetem pismu. Naj jih spomnimo, da je tam lepa primera za tako komunistično gospodarstvo. Tam beremo, da taki tiči kot so komunisti spravljajo v vreče brez dna.

"P." je našla en poseben vzrok revščine. Evropejske dežele podpira Amerika z Marshallovim planom, zato jim je bolje kot Jugoslaviji. Ali je kdaj rekla Amerika, da ne mara podpirati Jugoslavije? Tito sam odklanja ponujano roko, ker mu je komunizem več kot zdravje in blagostanje naroda v stari domovini. In tu je vzrok, da žele narodi Jugoslavije osvoboditve izpod komunističnega jarma. Vse zmerjanje klerikalcev in reakcionarjev vsega sveta ne more spremeniti teh dejstev, da dela komunizem proti človeški naravi in da zato ne more prinesiti nikomur blagostanja in da ne more nikoli nikjer za stalno uspeti.

Ker smo pri besedi "osvoboditev," naj samo to dodamo, da Tito ni iz Slovenije pregnal nobenega Nemca. Ti so odšli, ko so jih Amerikanci in Angleži drugod naklestili. Kje je torej kaka osvoboditev po partizanih, čeprav govorimo samo o pregnanih Nemcih? Zanimivo pa je, da tudi Rusi zelo vzamejo Tito za zlo, da baša s partizanskimi zmagami, ker pravijo, da jih nikjer ni bilo in da so oni dejansko pregnali Nemce iz večine Jugoslavije in ne kak Tito.

Na pravo osvoboditev torej slovenski narod še čaka, čeprav so radi tega v Chicagu hudi.

"P." se zelo veseli, da je Tito pritisnil katoličane in pravi, da se je sedaj čevljev obrnil. S tem priznava in odobrava "P." preganjanja in terorizem komunistični čevljev druge brca. Vse to govori seveda v duhu "ta pravih naprednih." Da, sedaj vlada komunistični škorenj nad slovenskim narodom, kakor, končno prav pove "P." Ta čevljev se je obrnil proti celemu narodu. Cel narod dobiva komunistične brce, cel narod trpi, strada in prezeba, da more nekaj ljudi na vladi uživati in delati poskuse s svojim komunizmom, kakor da je ljudstvo kak kuneč za zdravniško poskušanje. Radi tega pa tudi cel narod, bolj enoten in združen kot kadarkoli poprej, pričakuje resnične osvoboditve in da katerikoli čevljev brce komunistične nasilnike s tilnika našega naroda.

Odpri srce, odpri roke. . .

P. Bernard Ambrožič

Nič ne odrečem! Z drugo besedo: prav rad bom še kaj zapisal o novih kanadskih Slovcenih in Slovenkah, če bo tako naneslo in bo vam prav. Ampak SAMO njim ta kolona ni namenjena. Začel sem z njimi zlasti zato, da vam pokažem, kako zelo se je — vsaj za NEKATERE — begunsko vprašanje prenaradilo.

Zapisal sem že: Begunci so nam zmerom bolj BLIZU. In to sem pokazal na zgledu Kanade. Še malo počakajmo, pa pride čas, ko se bo lahko zapisalo: SE BLIŽE so nam sedaj tisti, ki so tu med nami v USA ali v AMERIKI. Ali jih ZDAJ še ni prav nič tu v Ameriki? Veliko jih ni, nekaj malega pa že. Prvi transport je baje prinesel DVA, ki sta odšla na Ely, Minn. drugi transport je prinesel DVA — šla sta na Chisholm, Minn. Tretji transport je že tudi naznanjen, toda ko to pišem, še nimam na vpogled liste ali imeni to sem pokazal na zgledu Kanade. Še malo počakajmo, pa pride čas, ko se bo lahko zapisalo: SE BLIŽE so nam sedaj tisti, Jaz težko čakam, da bi bralce

Novi IBM električni pisalni stroj, ki se ga lahko dobi v standard in drugih modelih, ima vse-električne tipke ter vsebuje druge inženirske prednosti za izboljšani obrat. Premikanje traku ter premikanje vrst se vrši vse na električno. Pisu ni treba drugega, kot da pritisne na tipke, drugo vrši vse stroj sam potom elektrike. Ker je ves stroj zaprt s posebnim pokrovom, se na stroju ne nabere prah. Ta čudežni pisalni stroj je izdelek International Business Machines korporacije.

in bralke te kolone mogel povabiti na sestanek z AMERIŠKIMI (bivšimi) begunci, kakor sem vas povabil na sestanek s KANADSKIMI. Zdi se mi pa, da do tega sploh ne pride. . .

Ali nimam upanja, da bi prišli sem med nas v kakem večjem številu? — Ne, tako me ne smete razumeti. Kar trdno upajmo, da bodo prišli, kadar bo čas za to.

Ampak nekaj drugega je. PRIVIČ naši tu v Ameriki najbrž ne bodo tako skupaj kot so (primeroma) oni v Kanadi. DRUGIČ ne bo prav nič treba VABITI, da jih obiščete, zakaj SAMI jih boste našli in se z njimi pogovorili. Že zdaj kaže, da se bodo razšli po vseh mogočih doseganih slovenskih naselbinah po Ameriki in gotovo bo kdokoli prav blizu tam, kjer vi živite. O drugih boste pa od drugod zvedeli.

Tako je torej UPANJE, pa bi lahko bilo tudi že kar gotovo — če in ako. . .

če in ako bi bila srca in če in ako bi bile roke naših ameriških Slovencev bolj na široko odprte!

Seveda boste dejali, da moja obnovljena kolona poje zdaj prav isto pesem, kot jo je pela lansko leto in prej. . . Vendar in popolnoma res. POMOČ BEGUNCEM in spet pomoč beguncem — to je res, zmerom je bila vsebina te kolone taka.

Ampak zdaj gre še za DRUGAČNO pomoč beguncem kot je šlo prej. Zdaj ne gre več SAMO za to, da pošljete na LIGO kaj denarja in kaj obleke. Zdaj gre ZLASTI za to, da se odločite za SPREJEM beguncev in da pošljete LIGI tako PONUDBO. Ne gre več samo za to, da podpiramo begunce OD DALEČ. Za to gre, da jih dobimo v svojo BLIŽINO in jim pomagamo, da si bodo lahko SAMI POMAGALI.

Oni, ki so že v Kanadi, vas ne bodo več prosili za gmotno pomoč. Omogočeno jim je, da si sami pomagajo. Tudi oni, ki so že v Argentini, se ne obračajo več na vas, vsaj po veliki večini gotovo ne. Tudi njim je omogočeno, da si sami pomagajo. Skoraj tako bi lahko zapisal še o drugih krajih, kolikor vem.

Toda — za prihod beguncev v Ameriko veljajo drugačni pogoji kot za naselitev kje drugje. Za Kanado se razni begunci — seveda ne vsi — lahko kar sami priglasijo, sprejmejo pogoje, pa jih oblasti same prepeljejo čez morje. Ne morejo sicer tako napraviti cele družine, poedinci pa — in takih je lepo število med našimi begunci.

V Ameriko je sicer odprta pot tudi družinam — pod enim pogojem! Da bomo natančni: pod dvema pogojeva. Morajo imeti tu "patrona" — ki je lahko STRIC ali pa tudi ne! — imeti morajo poleg tega tudi zagotovljen zaslužek in stanovanje.

To dvoje! Direktor LIGNE pisarne, dr. Miha Krek v Clevelandu objavlja spet in spet te pogoje. Prosi in roti vse človeško čuteče Slovence širom Amerike, naj se ZARES zgnejejo. Ker vidimo, da je treba tolikokrat eno in isto povedati, sme človek iz tega sklepati, da se še NISTE ZGANILI! Vsaj mnogi še ne.

Nikar ne bodimo tako ozko-srčni, da bi nihče ne mislil na druge begunce, ampak kvečjemu le na svoje sorodnike. Saj je lepo in pravično, da najprej vsak za svojo žlahto poskrbi. Vendar se pri tem ne sme ustaviti naša dobrodelnost. Tudi drugi so NAŠI in tudi za druge je treba poskrbeti.

Seveda mnogi pravite, da nimate in nimate možnosti, da bi sami koga spravili pod streho in mu poskrbeli delo. Zlasti se ne morete odločiti, da bi spravili

ČE VERJAMETE AL PA NE!

Morda bo kdo rekel, ki zasleduje to pisanje, da nismo bili nič ljudje na ladji, ker nobenkrat ne omenjam tistih ženskih stvari. Samo v početku sem rekel, da so previdni voditelji te ekspedicije preračunali pametno odredbo, ker so odkazali moškim en del, ženskam pa drugi del ladje. Zastran ljubega miru, najbrže. Ampak gor na krovu, kadar smo se v lepem vremenu sončili, je bilo vse zmešano: pisane rute in moški klobuki. Kapitan je pa s svojega zvišenega mesta pazil da ni bilo kakihnih nepotrebnih intrig ali pripetljajev.

Mi štirje nismo zahajali dosti v ta del sveta. Kaj pa bi, če se pa nismo razumeli. Opazili smo pač, da ruska in ukrajinska dekleta niso zrla mimo v morje, ampak so nas prav zvedavo ogledovala, kot bi hotele reči: i, što, ri kmečki, tok zinite vendar kakšno besedo! Opazili smo, kako so se drezale s komolci, kadar smo stopali mimo skupine rut in si šepetale na ušesa. Menda so nas primerjale, kateri je gorši.

Seveda, mi tudi nismo povešali oči k tlom. Njih lička, skoro vsa skrita v debelih rutah, so rdele, njih plave slovsanske oči so vpile: fantje, fantje, le korajžo. . . mi smo se pa držali kot lipovi bogovi in stopali pokonci, kot petelinčki po plotu. Do mednarodnih zapletljajev ni moglo priti, ker si nobena stran ni prav upala v ofenzivo. Kaj naj mar jaz stopim h kateri in ji zavrgolim:

"Povej mi dekle ti ljubo, al ljubiš mene ti samo, al ljubiš mene ti samo, da mi pri srcu lahko bo?"

Potem bi malo počakal in za spoznanje više trubaduril:

Rdeče lice, rožni cvet, najlepša si izmed vseh deklet. Še desno roko mi podaj, potem grem žalosten nazaj."

Kaj mi naj na to pove rusko

pod streho kako slovensko begunsko DRUŽINO.

Razume se, da jaz ne morem biti sodnik in moram sprejeti opravičevanje brez ugovora. — Kjer ni, še vojska ne vzame, pravijo.

(Dalje na 3. strani)

Razstava S. Ž. Z.

Wickliffe, O. — Zopet bomo imele članice clevelandskih podružnic Slovenske ženske zveze dva zelo pomembna dneva. To bo 4. in 5. decembra, ko bo v Slovenskem domu na Holmes Ave razstava ročnih del. Od vseh podružnic pošiljajo članice, kar imajo najlepšega na to razstavo. Na stotine žepnih robčkov z najfinejšimi čipkami vam bo na izbiro. Prav tako tudi vsakovrstni ptički in na stotine vsakovrstnih krasno izdelanih ročnih del.

Upam, da ne bo nobene članice, ki bi zamudila to lepo priliko, da si ogleda razstavo in obenem tudi preskrbi kako lepo darilo za božične praznike. Posebno opozarjam članice od podružnice št. 49, da si ogledate "štant" ki ga bodo imele naše marljive kadetke. One so ponos naše podružnice in zato tudi zaslužijo, da jim pomagamo. Prav vljudno vas vabim vse.

Mary Stušek, preds. podružnice št. 49 SZZ.

dekle? Geldala bi me in mi morda nazaj nekaj rekla, ki pa, seveda, jaz ne bi razumel. Kaj se ve, če se ne bi razumelo, predstavljeno po naše: pa fantu šest klobut nameri, na lev otri, na desno tri. . .

Midva z Vrhničanom, ki sva si izbrala starše slovsanske krvi, bi morda še vjela ali oddala kakšno besedo, ki bi zvenela domače, ampak najina tovariša, Švicar in Nemeč, bi pa zaman trkala na slovsanska srčka. Pa sta bila prav ta dva, ki sta naju z Vrhničanom silila, naj bi šli med ruska dekleta, enece, da 'oljčku tako dobro deno, če gleda taki božji stvarci v oči. Tako tudi tisto nedeljo popoldne, ko sva si z Vrhničanom ravno pripovedovala storje. K nama sta prišla in švicar je rekel:

"Seničice se grejejo na soncu tam na zadnjem krovu. Tje pojdim, da se bomo malo pobegeali."

"Kaj hoče?" me je vprašal Vrhničan, ki ni razmel, pa ki se mu je zdelo, da je nekaj posebnega.

"Da bi šli dekleta klicat," mu pojasnim.

"Pa pri belem dnevu, kaj se mu meša?" je Vrhničan intoniral zapik, ki je poznal pravice fantov, da smejo prenašati leste in koledovati pod okni samo v tihih nočeh, ko očka in mamca v kamrici ne vesta, da sovražnik zalezuje hišo.

"Saj ne ravno klicat," mu pojasnim. "Vabi nas, da bi jim šli dvorit, ali že hodi po vrhniško: da bi jim šli na srca pihat."

"Bo vruga pihal," se zasmeje Vrhničan, "saj ga ne bo nobena razumela, ki meštra tako čuden jezik, da ga še jaz ne razumem. Prej bi jih razumela midva. Ko smo šli oni dan mimo skupine ruskih deklet, sem prav razločno slišal, da je ena rekla, da smo hlapci. Kakšni hlapci, bi jo bil jaz rad vprašal, pa sem raje besedo požrl. Kdo se bo regovarjal z njimi in jim dokazoval, da imamo pri nas doma grunt in še velik, pa da jaz nisem še nikoli služil za hlapca, še manj za pastirja."

"Počakaj," mu tolmačim tisto besedo. "Saj ni reka, da si hlapec. Najbrže si slišal, da je rekla 'hlop,'" kar se pravi po naše fant, ne pa hlapec."

"Ni hudir!" se začudi Vrhničan. "Odkod pa ti to veš?" me je vprašal, ki ni verjel, da bi jaz kaj več razumel ruščine kot on. "Pri nas pravimo tistemu črvu, ki se prime krave za kožo, klop."

"Pri naši stotnji je bil nek fant iz Galicije in ta mi je večkrat povedal, da smo Slovenci dobri hlopi, to se pravi: fest fantje. V tistem delu sveta so fantje hlopi. Ampak ne 'klop,' temveč hlop."

"Klop ali hlop, meni je vseeno, jaz se ne bom nič mešal mednje. Saj ne rečem, da niso še dokaj fletne, posebno nekatere, pa kako naj kateri to povem, da se ji bom prikupil? Tema dvema reči, naj gresta kar sama dvorit, ali kako si že rekel prej. Bova vsaj videla, kako bosta opravila na patrolji."

Nemcu in Švicarju sem res svetovail, naj gresta kar sama in če bosta dobro opravila, naj prideta povedat, bova šla pa tudi midva.

In sta res šla. Kmalu sta bila nazaj, rdeča, kot bi ju kdo napol pečena vzel iz peči. Povedala sta nama, kako sta opravila na svojem pohodu in zalezovanju lepega ženskega spola med slovsanskimi narodi.

JANUŠ GOLEC:

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih

Pod Ropoševim vodstvom so se upali veteranci prostovoljno preko Mure, odkoder so podili kručevske stražne oddelke v smeri proti Tišini in Murski Soboti. V Murski Soboti je služil vikar Simon Pogat na prostem sv. mašo. Z živo besedo je borec tako navdušil ter podžgal, da so se upali do Puconcev, Martinjanec ter Moravcev. Pri tem res drznem pohodu si niso hladili jeze samo nad Kruci, ki so kar drli pred njimi iz ravni v bolj s hribi posuti svet, ampak so se maščevali neusmiljeno z uničevanjem vsakega življenja in imetja. Toliko je bil stotnik Ropoša le previden, da ni zdivjal za umikajočim se sovražnikom dalje iz planote. Založil se je obilno s plenom in krenil brez ovir proti domu, ne da bi bil utrpel omenka vredne zgube.

Prvo srečanje v boju s Kruci je uverilo Stajerce, da so Kruci od Turkov izprijena svojat, ki je le za nemoten rop in požig; v boju močja proti moži so — bojazljivi!

Ko so se vrnili zmagovalci do Mure nasproti Veržeju, je odpuštil Ropoša starejši s plenom preko Mure, s preostali mi se je lotil naloge, da bi porušil ter požgal vsa oporišča Kručev, katera so posedali kot nekatere opazovalnice ob celem njihovem bregu Mure do Murskega Središča. Tudi ta načrt mu je uspel brez odpora, pa tudi brez plena, ker je vse uteklo pred štajerskimi mladci, ki niso poznali šale in delali razlike med Krucom in mirnim krajskim kmetom.

"Hauptmanu" je bilo znano, da so bili med kručevskimi ogledniki pred vpadom ne samo kručevski, ampak tudi drugi ciganjani. In Brajdiči so radi igrali po prisvojeni navadi dvojno vlogo. Med Kruci so bili kručci; med Muropljci za slednje in v resnici so iskali svoje lastne — ciganske koristi!

Prostovoljci so hoteli obracunati enkrat za vselej s cigani. Napadli so taborišče, ga sicer razgnali in so celo trpeli precej izgub. Cigani so se branili, ko jim je šlo za življenje in smrt. Največje junaka se je izkazal medved Miško. Potipal je par mladev s šapami in zobmi na smrt, precej jih je našeškaj do krvavega. Nikdo se ni upal do voza, katerega je branil z vso bestnostjo. Napadalec je tirala radovednost: Za Boga ljubljenega, za koga se zavzema nema zver s toliko arditostjo? Šele strel iz puške je omamil zvesto žival in iz voza se je skotalil stari cigan Marko Brajdič. Zgrudil se je na kolena, povzdignil obe roki, proseč milosti. Prisegel je na

izpoved vsega, kar mu je znane ga o ugrabljenju Ropoševih Vidov. Sivolasi lopov je izblebetal v smrtnem strahu nekaj, o čemur Stajerci zdaleč niti sanjali niso. Ciganski glavar se je sicer prenel, vendar si je podaljšal življenje z obljubo razodetja, ki je pomenjalo za Ropoša cilj vsega njegovega doseganja krvavega obračuna s Krajino.

Pretekana glava Brajdič se je hitro izmuzal iz prvih napadov nerazsodnega strahu. Tresoč se, je stal pred vanj kričečim "hautmanom," ki mu je pretil, da ga bo pustil navleči na kol, če bi ga skušal nalagati le za trohico!

Pripovedoval je Marko gospodarju o pobegu Vide iz krepelj "Oberkruca" in da se je zatekla iz bojarni pred kručevsko stražo ob Muri proti severu. Čuj je govoriti med narodom o slovenski krasotici (po selih do Budimpešte, kamor se ni upal in se ne bo. Po njegovem mnenju mora biti cvetka kje v kakem haremu, ali pa jo je prisilil sam Ibrahim paša za ženo. Znal je ubrati ciganska duša prepričevalne strune, da ni dvomil niti Ropoša o istinitosti njegove izpovedi. Saj ravno ta stari cigan ga je svaril pred vso nesrečo, ki je prihrumela nanj in nad celo Mursko polje.

V zahvalo za pojasnilo v najvažnejši sovražni zadevi med Stajerci in Kruci je prejel cigan Marko milost zase in za celo zakropljeno taborišče; katerega niso oplenili. Glavar ciganske družine je bil na videz zadovoljen z uspehom posredovanja. Celotno ranjeni medved je že dajal znake življenja ter upanje, da se ne bo podijem pri skrbni negi.

Ropoševa četa je zaključila v polni in zmagoviti meri maščevalni pohod. Iztrebila je levi murski breg kručevske nadloge ter zatotičiš. Prekorajčila je razmejno reko pri Dolnji Bistrici. Razšla se je po razdelitvi plena pri Sv. Križu na Murskem polju na svoje domove.

Ropoša se je vrnil nezadovoljen. Ciganovo poročilo mu je ozežilo spomine na preljubo hčerko in mu odprlo znova zevajočo srčno rano. Nikakor ni mogel dognati: Kam se je skrnil in kje tiči smrtni sovrag — Jurij Godrnja?

V pričakovanju in trdnem upanju zmagovalna turška vojska je doživela pred Dunajem poraz 12. septembra 1683, kakršnega bi se ne bil drznil prorokovati nikdo. Razkrop brezštevilnih turških čet je hudo udaril turško zavezniško rezervo pod kručevskim kraljem Emerikom Tokoly. Premaknil se je s svojimi trumami na zgornje Ogrsko. Avstrijsko vojaštvo je zadelo pri zasledovanju bežečih Turkov na Kruce, ki so ščitili umik glavne turške armade. Razvili so se srditi boji. Komaj 17. sept. 1684 je potolkel občutno Kruca avstrijski general Schulz in jim odvzel precej utrjenih postojank in trdnjav.

Veliki vezir Kara Mustafa, kojega vnaprej razboznana slava je bila poteptana pred Dunajem, je prejel od sultana v dar svilen vrv, kar je pomenilo smrtno obsodbo. Odstavljenega Mustafa je nasledil budapeštanski paša Ibrahim-satan.

(Dalje prihodno)

Dober mož

"Moja žena je izginila že pred tremi tedni." — "Potem jo morate pa najaviti takoj pri policiji kot pogrešano." — "Čemu neki? Jaz je prav nič ne pogrešam."

VESTI

IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

nizacija. Koristna budala v mladinskih organizacijah so odigrala svojo vlogo.

ZNAMENJE SPRAVE? — Znano je, da je bil eden očitkov Titovcem od strani Kominforme, da trpe razne organizacije, ki niso strogo komunistične strankarske organizacije, kakor je na primer "ljudska fronta" Titovci so odgovarjali, da je to samo pot do popolnega komunizma ali socializacije, kot se radi izražajo. Vendar se zdi, da smatrajo jugoslovanski komunisti za potrebno, da se vklonijo vsaj v tej točki Kominformi. Odtod združevanje dveh mladinskih organizacij v eno samo, čeprav sta bili obe dejansko komunistični vsaj pri svojem delu. Morda tako skušajo titovi potolažiti Moskvo in dobiti odvezo. V silih hučič tudi muhe žre... Ni dvoma, da bomo silili čez kak čas tudi o tem, da je postala osvobodilna fronta nepotrben.

REAKCIJONARNI DUHOVNICI PROTI SKOJ. — Izgleda, da so slovenski duhovniki kljub skrajno neugodnim razmeram še vedno na straži. Kadar vidijo volka, ki se zaganja v čredo, ga skušajo odpoditi. Zato svare pred komunizmom kljub temu, da radi takih svaril morejo poromati v ječo in na prisilno delo. Sedaj ko spravljajo skupaj vso mladino v eno čisto komunistično organizacijo, tožijo komunistični listi, da je spet duhovščina tista, ki v svoji reakcionarnosti ovira mladino pri tem zdrževanju. Takole se krega "Ljudska pravica" 26. septembra: "Reakcionarni duhovniki izkoriščajo verska čustva predvsem politično manj razvedljive kmečke mladine na način, da prikazujejo bodočo enotno mladinsko organizacijo kot izrazito brezversko, antireligiozno, amoralno itd." Potem pa seveda sledi poziv, da je treba preprečiti rovarjenje takih ljudi. Gotovo se ne da preprečiti takih organizacij, če je državna sila za njimi, prav tako pa je gotovo, da duhovščina vrši le svojo dolžnost, če mladini odpira oči, kam jo vlečejo komunisti.

SLOVNICA IN POLITIKA. — Komunisti porabljajo vse za propagando, celo slovnico v žoli. Tako bremo pri razlagi zaimek tak-le primer: "Čigavi smo mi?" Odgovor: "Titovi." Ali se ne sliši to prav tako, kakor da so učenci v šoli nekaki Titovi sužnji. Kaj bodo počeli

taki slovnica, kadar ne bo več Tita. Čigavi bodo takrat otroci? Zelo šolski je tudi stavek v takih slovnici: "Tovarišica, ki si ti z njo delal na mladinski progi in ki bi ti šel v ogenj zanjo, mi je včeraj pisala." Gotovo za otroke zelo vzgojno!

ŠE ENA IZ SLOVSKIH KNJIG. — V zgodovinskem učbeniku za prvo gimnazijo berete, da je pračlovek živel v prakomunistični družbeni obliki. Torej brz, ko se je iz opice razvil (po veri komunistov) je že začel s komunizmom. In komunisti hočejo, da se človeštvo sedaj spet poda na tisto nizko razvojno stopnjo človeštva.

V tem učbeniku za zgodovino je tudi kratko malo rečeno, da Kristus nikoli ni živel. — In tega se morajo učiti otroci katoliških staršev. To je svoboda vere!

In ker po komunistični veri Kristus ni živel, tudi zametajo, da bi se pisalo, kadar se imenujejo kake letnice, "pred Kristusovim rojstvom" ali "po Kristusovem rojstvu." Da se izogone besedi Kristus, morajo otroci reči: "Leta toliko in toliko 'starega štetja'" ali "nova štetja." Je pač tako, kot so zmeraj rekli, da se hučič boji Kristusovega imena in križa.

MIŠKO KRANJC IN MARIJANIŠČE. — Za komunistično propagando imajo zmeraj kak "teden." Tako so, imeli tudi teden napredne knjige. Razni trdni komunisti so predavali ljudem, da se morajo oprijeti napredne knjige in varovati reakcionarne. "Napreden" pomeni tem tistem ravno toliko kot vašim ameriškim naprednjakom, kakemu Lojzetu Adamiču ali Kuhlju Pomeni jim vse, kar je protikršćansko.

Med takimi predavatelji, ki je učil, da se sme brati samo kar "napredno," je bil tudi znani pisatelj Miško Kranjc. Ta mož je bil vzgojen v ljubljanskem Marijanišču in tako na stroške "reakcionarjev." Pa je v svojem govoru potožil, da je tam dobil mnogo navlake. Takole pravi: "Otepalni smo se z najrazličnejšo navlako. Ne samo to: celo okužili smo se s to navlako, z lažno lepoto in nas je stalo mnogo truda, da smo se tega otresli..." Torej kar težko je bilo Miškotu postati komunist, tako dobro so ga vzgojili v katoliškem zavodu. No, sedaj gotovo verjame, da je iz opice, in da Kristus ni živel. Sedaj je "napreden."

ODPRI SRCE, ODPRI ROKE...

(Nadaljevanje s 2. strani) Ampak na nekaj drugega bi vas rad opozoril. Vsi imate v okolici znanca in prijatelja, ki morda imajo možnost, katere vi nimate. Obrnite se nanje, razložite položaj, izprosite od njih in pri njih sprejem naših beguncev! Povejte jim, da bodo dobili dobre delavce in v vsakem pogledu zanesljive ljudi. Ne bodo jim breme, v pomoč jim bodo.

Le verjemite: Samo ZA ZAČETEK bodo potrebovali pomoči, nasvetov in vodstva. Glavno je, da PRIDEJO, vse drugo bo kmalu v redu. Ne morejo pa PRITI brez izpolnitve pogojev, ki jih zahteva, postava USA.

Da je potrebna še zmerom denarna pomoč in pomoč v blagu za tiste, ki še nimajo prilike za preselitev, je jasno. Zato bom tudi o tem še kaj zapisal, če Bog da.

Ampak sedaj, ko je tudi Amerika bolj ali manj na široko odprta beguncem, da pridejo sem, se mi zdi poglavitna reč, da gremo z vso resnostjo na delo, da jim dobimo PATRONOV, ki naj jih povabijo sem. Ameriški časopisi opisujejo na dolgo in široko, kako gniljivi prizori nastajajo, ko stopajo begunci raznih narodov prvic na ameriška tla. Magari naj bodo to judje, če imamo srce, se bomo z njimi veselili.

Kako se bomo šele veselili, ko bomo svoje lastne brate, SLOVENSKE begunce, tako sprejemali in sicer v velikem številu! In kako se bodo ONI veselili! Slovenec, Slovenka! Postoj in premisli, kaj lahko TI še narediš, da se bodo te reči kmalu godile med nami!

Vsem Slovincem v Greater New Yorku

in okolici

New York, N. Y. — Petega decembra letos bomo praznovali 40 letnico, od kar smo se začeli Slovenci v tem največjem mestu sveta združevati in smo postavili temelje četa naše slovenske skupnosti z ustanovitvijo slovenske cerkvene občine. Ustanovitev cerkvene občine v modernem Babilonu, za nas mačkavilne Slovence ni bila majhna stvar. Proslavili bomo pa ta jubilej po sledečem redu:

1. S štiridesetno pobožnostjo, ki se začne v nedeljo 5. decembra. V nedeljo bo ob desetih zjutraj slovenska sv. maša in po sv. maši banket s programom raznih zanimivih točk.
2. Cela pobožnost bo posvečena tudi spominu živih in mrtvih pionirjev slovenske naselbine v Greater New Yorku. Rev. Kazimir Zakrajšek, OFM, ustanovnik, bo pridigar in bo navzočim obnavljal spomine na pionirsko delo newyorških in brooklynskih deklet, slovenskih mater in slovenskih mož. Zvečer ob sklepu, dne 7. dec., se bomo vprašali: "Zdaj, po 40 letih, kaj?" Gotovo boste vsi radi slišali o vsem tem. Pridigar vas bo peljal nazaj v čase pred 40 leti, v tista leta vašega živahnega in navdušenega dela za napredek slovenske naselbine v Greater New Yorku, ki se ga gotovo še vsi z veseljem spominjate. Zato vabim vse Slovence od blizu in daleč, da se v čim večjem številu udeležite vsake večer pobožnosti in pridejo na banket. Razšli ste se po celem mestu in celi okolici New Yorka daleč naokoli. Naj bo ta prilika naš "Homecoming," naš "Reunion," ko se bomo zopet srečali in se skupaj povselili, skupaj pomolili, pa skupaj se pogovorili o marsičem, kar je naše.

Pripeljite s seboj tudi svojo ameriško mladino in ji pokažite, kje ste si postavili svoj spomenik, ko vas več ne bo, da bodo otroci vedeli zanj, ga spoštovali in ga ohranili v hvaležnem spominu na vas, njihove starše.

Naj mladina sliši, koliko ste žrtvovali za ta spomenik, ki naj ji dolgo v bodočnosti govori o vas in jo kliče, da gre za svojimi vernimi slovenskimi starši ter ostane zvesta svoji cerkvi in svoji slovenski krvi. Preprost je ta vaš spomenik, najlepši kakor ste ga bili zmožni postaviti tedaj, toda postavila ga je slovenska vera v Boga pa slovenska ljubezen do svojega naroda. Pridite vsi, ker bo zlasti za vas pionirje to najbrže zadnja skupna cerkvena slovensost v Greater New Yorku v našem življenju. Ko bo prišel zlati ali 50 letni jubilej, boste v veliki večini že počivali po grobeh. Pridite zato vsi, vi pionirji in vi mlajši, za ta jubilej zopet skupaj in prinesite sem v New York košček Slovenije in košček slovenskega duha in veselja, da se bomo starejši pomladili, mlajši pa navdušili za naše stare slovenske ideale, ki so nam jih vsadili v srce naši dobri slovenski starši in smo jih prinesli s seboj sem v Ameriko. Vseh umrlih Slovencev in Slovenk Greater New Yorka se bomo pa posebno spominjali te dni pri naših pobožnostih, zlasti pri sv. maši v nedeljo ob desetih.

Rev. Marcel Marinšek, OFM, župnik.

MALI OGLASI

Ledenica naprodaj
Naprodaj je dobro onranjena Frigidaire ledenica. Vprašajte na 1063 E. 68. St. zgorej. —(236)

Delo išče
Ženska želi dobiti delo za pomagati v kuhinji restavracije; ali tudi za hišna dela. Pri otrocih ostane lahko čez noč. Pokličite HE 4142.

OBLAK MOVER
Naša specielnost je prevažati klavirje in ledenice. Delo garantirano in točna postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem do vašega starega znanca
JOHN OBLAK
1146 E. 61. St. HE 2730

SE PRIPOROČAMO ZA POPRAVILA FENDERJEV, OGRODJA IN ZA BARVANJE AVTOMOBILOV.
SUPERIOR BODY & PAINT CO.
6605 ST. CLAIR AVENUE
FRANK OVELBAR, lastnik

—AND THE WORST IS YET TO COME
—in najhujše šele pride

Vas muči glavobol!

Nabavite si najboljšo tableto proti glavobolu v naši lekarni.

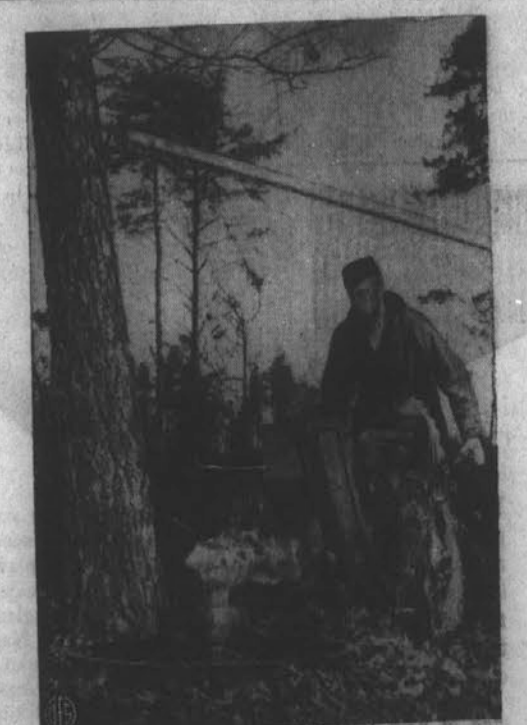
Mandel Drug
15702 Waterloo Road
Cleveland 18, Ohio

DO YOU GET ENOUGH VITAMINS?

Don't just eat and look your best unless you do. If you are in health, we invite you to make the following test at our desk.

Get a package of Oxy-One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules. Take one capsule every day for 30 days. If you are not satisfied your druggist will refund your money. Be sure to get Oxy-One-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules, the kind that has 40 vitamins.

ONE A DAY
MULTIPLE VITAMIN CAPSULES
MIND LABORATORIES, INC.
Chicago, Indiana

Za podrezavanje dreves. — Slika nam predstavlja nove vrste žago za podrezavanje dreves, kakršne vabijo naši marini pri napravljanju potov skozi zaraščeno pokrajino. S to žago lahko spodrežete drevo prav pri zmlji. Spodreže 40 palcev debelo drevo prej, kot bi to opravilo več delavcev z navadno žago.

FANT S KRESINJA

IVAN MATIČIĆ

"Eh, Strmljan, kaj boste toliko tarnali! Poln hlev živine imate, polne kašče in polne njive žita."

"O, imam, zato pa moram trditi delati."

"Tudi v mestu morajo delati, a nič nimajo, ker jim nič ne zraste. Le nikar venomer ne jadikujte! Toliko lepote je na Kresinju, toliko sreče, zraven pa samo tarnanje."

"U, lepote pa leopte! Vročiči klanci pa polomljena pota—to je lepota, he!"

"Da, tudi vroči klanci in polomljena pota, vse je mikavno. Razen tega so tu polni hlevi, polne kašče, visoka trava, bujno žitno klasje. Mar to ni lepota?"

Medtem sta prišla do Strmljanove hiše, kar je bila zanj sreča, kajti fant ga je bil z zadnjim vprašanjem spravil v zagato, tako da je mož kar otrešel in izginil v hišo.

Vid je stopal dalje po vasi. Kdor ga je opazil, ga je pozdravil s hišnega praga, izpred hleva ali celo priteknel k njemu in mu stisnil roko. Na koncu vasi je srečal gospoda župnika. Pravkar je prihajal iz cerkve in je počasi stopal proti župnišću. Bil je sivolas starček. Vid ga spodobno pozdravi: "Dobro jutro, gospod župnik."

"Bog daj," odvrne župnik in obstane pred fantom. "Glej, glej, pa nisi ti Poljančev Videk?" Fant prikima. "Kako, si prišel že na počitnice?" Fant znova smehlja se prikima. "No, prav prav. Anarholt, si že učenjak. V šesti si, pravijo, kajne?" Fant prikima, ker ve, da beseda pri naglušnem gospodu ne zaleže dosti. "No, no, kar prav je tako. Naj se tudi naša fara enkrat postavi, po tebi bo prišla vsaj do imena tam doli v svetu — Hm, kako pa, si se že kaj odločil, kam boš krenil?"

Vprašujoče se spogledata. Fant stoji nepremično, kakor da ga ne razume. "Nu, potlej, po maturi, mislim. Boš vstopil v semenišče? . . ." Fant ne more več vzdržati župnikovega jasnega pogleda, zato povese glavo in si čudno zverži gornji del života, skušaje skomizgniti z ramo, a niti ne skomizgne, ker nima toliko poguma. Župnik brž ugame fantovo zadrego, zato ga potreplje po rami, rekoč: "No, nič zato, imaš časa še dve leti, da se odločiš kako in kam. Kakor ti bo srce velevalo, tako napravi. Do jeseni boš tako doma, se bova še marsikaj pogovorila. Le pridi kdaj mimo."

Prijazno sta se poslovila. Fant je stopil v cerkev; toliko da je zmolił očenaš in si malo ogledal to tesno, preprosto sveetišče, ki se je zdelo Vidu prav spričo tesnobe in preprostega kinča in cvetja tem ljubkejše in domače.

Potem gre dalje, si ogleda gasilski dom, nakar krene v šolo. Učitelju hoče vrniti obisk. Najde ga v razredu pri pouku. Nič zato, učitelj ga povabi noter. Šolarji vstanejo, kakor da je prišel sam gospod nadzornik. Vid se ogleda šolarje, posebno se zanima za Manico in Jožeja; Lenčice ni tu, je pri gospodični učiteljici. Vid prisostvuje pouku, ki ni kaj posebno preprost. Dva razreda sta v enem: prva vrsta klopi je tretji razred, druga vrsta je četrty razred; spredaj sede deklice, zadaj dečki in vse to se hkrati poučuje. Ni čudno, da ima Zele toliko prožnosti.

Zeles menja učno uro: tretji razred naj piše prost spis o kresinjskem polju, njegovi ob-

dečki že dokaj razumjo to vrsto dela in ga z veliko vnebo vršijo. Potem jih je Zele odpeljal h gnojišču, kjer jim je razlagal o kompostu: iz česa sestoji, kako se predeljuje in za katero gnojenje je primeren. Zatem je planil h gredicam gledat, kako deklice delajo. Nato pa hajdi vsi skupaj na župnijski vrt. Tu je šele snovi za mlade vrtnarje. Tu so bolna drevesa, črvena, zanična, a tudi zdrava in plodna. Marsikaj je že ozdravil Zele s svojimi učenci na znamenarjenem župnijskem vrtu. Toda niti tu še ni meja Zeletovih naporov. Mnogokdaj popelje svoje šolarje ven na polje, kjer jim razkazuje pravilno in nepravilno obdelane njive, plevelnate lèhe, letne sadike ter jim praktično predočuje dobre in slabe njive. Včasih naleti na kako prav zanikrno leho. Ne, tega Zele ne more gledati, temveč kratko in malo ukaže svojim učencem otrebiti leho kamenja in plevela.

No, Vid Poljančev, kaj pramu pouku ter se prepričal, da

mo prikimava. Da, to je kresinjska visoka šola in na to šolo se hoče vpisati tudi sam.

Tedni potekajo. Vid bi se rad lotil kakega koristnega dela, toda stari ga trmasto odriva, nikjer ga ne pusti zraven, češ naj se ukvarja s knjigami in se pripravlja za šolo, ne pa da bi se pečal s kmetiskim delom. Ce- lo v košnji ne more pomagati drugega, kot da se kdaj pa kdaj vdinja med grabljice. Ne, zanj ni mesta ne na polju ne na senožetih. Zato se pač zavil Zele s svojimi učenci na znamenarjenem župnijskem vrtu. Tu je šele snovi za mlade vrtnarje. Tu so bolna drevesa, črvena, zanična, a tudi zdrava in plodna. Marsikaj je že ozdravil Zele s svojimi učenci na znamenarjenem župnijskem vrtu. Toda niti tu še ni meja Zeletovih naporov. Mnogokdaj popelje svoje šolarje ven na polje, kjer jim razkazuje pravilno in nepravilno obdelane njive, plevelnate lèhe, letne sadike ter jim praktično predočuje dobre in slabe njive. Včasih naleti na kako prav zanikrno leho. Ne, tega Zele ne more gledati, temveč kratko in malo ukaže svojim učencem otrebiti leho kamenja in plevela.

No, Vid Poljančev, kaj pramu pouku ter se prepričal, da

mo prikimava. Da, to je kresinjska visoka šola in na to šolo se hoče vpisati tudi sam.

Tedni potekajo. Vid bi se rad lotil kakega koristnega dela, toda stari ga trmasto odriva, nikjer ga ne pusti zraven, češ naj se ukvarja s knjigami in se pripravlja za šolo, ne pa da bi se pečal s kmetiskim delom. Ce- lo v košnji ne more pomagati drugega, kot da se kdaj pa kdaj vdinja med grabljice. Ne, zanj ni mesta ne na polju ne na senožetih. Zato se pač zavil Zele s svojimi učenci na znamenarjenem župnijskem vrtu. Tu je šele snovi za mlade vrtnarje. Tu so bolna drevesa, črvena, zanična, a tudi zdrava in plodna. Marsikaj je že ozdravil Zele s svojimi učenci na znamenarjenem župnijskem vrtu. Toda niti tu še ni meja Zeletovih naporov. Mnogokdaj popelje svoje šolarje ven na polje, kjer jim razkazuje pravilno in nepravilno obdelane njive, plevelnate lèhe, letne sadike ter jim praktično predočuje dobre in slabe njive. Včasih naleti na kako prav zanikrno leho. Ne, tega Zele ne more gledati, temveč kratko in malo ukaže svojim učencem otrebiti leho kamenja in plevela.

No, Vid Poljančev, kaj pramu pouku ter se prepričal, da

Slednjič je odšel še učitelj na počitnice in Vid je ostal sam.

Kaj naj počne? Taval je sem in tja brez kakega koristnega dela. Zdal se je obesil hlapcu na voz in se odpeljal v gozd ali na polje, ako ni bilo očeta zraven. Zdal je šel na pašnik k pastirju, včasih k žanjicam na polje. Polagoma si je moral sam sebi dopovedati, da le ni nič drugega kot izprijen študent. In to ga je bolelo. Ako si kdaj pa kdaj z očetom sežeta v besedo, je njun pogovor kaj brž pri kraju: stari oplazi fanta s pestmi ali bičem in s tem sta za nekaj dni zgovorjena. Hudi dnevi za Vida. Razen tega opaža, da ga pričinja- jo tudi drugi ljudje nekam čudno gledati. Nič niso več pri- jazni z njim, nič več ne sili- jo vanj. Nasprotno, celo izmi- kajo se mu. Kakor da nekaj slutijo ali jim je celo znano, kako je z njim. Vendar mu ne reče nihče nič žalega, prepriča- ti se hočejo in počakati do je- seni. Takrat se bo šele izkaza- lo, kako je z njim. Gorje, če ostane doma! Vsa vas bo

užaljena, ker jo je tako bridko opeharil, vse lepe nade ljudem podrl. Bolje je, da zgine in se nikoli več ne prikaže na Kresinje. Sprijen študent, u, Bog jih varuj! Bila bi spotika, da pohujšanje bi bilo za vso faro! Zato ga ljudje tako čudno gle- dajo, vendar še upajo, da jim ne napravi te sramote. Vid omahuje. Skriva se in premi- šlja. Nekí notranji glas mu prigovarja: Ali si neumem,

bedak! Pol grunta ti ponuja stari, vse štiri voli ti da iz hleva, samo ubogaj ga in vrni se v šolo! Tam boš dobro živel, prijatelj boš vabil — in krokal boste, da bo veselje. Pri Zalazniku boste jedli torte. ce- le skladovnice tort, pa liker bo- ste pili zraven. Uh, kako si ne- spameten, bedak, da se z belim kruhom kregaš in s svojo pa- metjo!
(Dalje prihodnjie)

Short-cut for Enjoyment
Creamette Spaghetti

FOR QUICK, APPETIZING PICNIC SALADS OR HOT DISHES
Za nagle, okusne pikniške solate ali vroča jedila

NOVI IBM Električni Pisalni Stroj

Ako je IBM . . . je električen

Na ogled
v Clevelandu v uradu
2045 Euclid Avenue

Ta najnovejši IBM proizvod, ki je izdelan na podlagi dolgotrajnega izkustva izdelovanja načrtov in izdelovanja vseh električnih strojev, ima vse prednosti prejšnjih modelov, in poleg tega tudi mnogo važnih izboljšanj. Izdelan je toraj v svrhu boljšega dela in tudi lepše oblike.

Odgovarja vsem modernim zahtevam trgovine in novi IBM Električni Pisalni Stroj

je izgotovljen na podlagi Standard in tudi Executive modelov. Način po katerem se pojavijo mesta med besedami na Executive modelu, je tako izboren, da napisane strani izgledajo kakor fino tiskarsko delo.

Naš zastopnik boče drage volje pokazal kako se rabi IBM Električni Pisalni Stroj v Vašem uradu ali pa v uradu International Business Machines Corporation v Vašem okraju.

INTERNATIONAL BUSINESS MACHINES CORPORATION

Uradi v vseh velikih mestih